

Рішення спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада **ДФ 20 051.051** Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Міністерства освіти і науки України, м. Івано-Франківськ, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії **Пасці Тарасу Валерійовичу** з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки на підставі прилюдного захисту дисертації на тему «Розвиток гуцульщинознавства в системі національної освіти і виховання дітей та молоді (кінець ХХ – початок ХХІ ст.)» 17 лютого 2023 року.

Паска Тарас Валерійович, 14.03.1995 року народження, громадянин України, освіта повна вища. У 2016 р. закінчив ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» за спеціальністю «Географія» та здобув освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста. У 2017 р. закінчив ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» за спеціальністю «Соціальна педагогіка» та здобув освітній рівень магістра. У 2017 р. за програмою «Подвійних дипломів» закінчив Педагогічний університет імені Комісії Народної Освіти в Кракові (Республіка Польща) за спеціальністю «Педагогіка соціально-виховна» та здобув освітній рівень магістра.

З лютого 2017 до жовтня 2017 року працював соціальним педагогом, вчителем географії та основ економіки у Івано-Франківській вечірній школі II-III ступенів № 1 Івано-Франківської міської ради Івано-Франківської області.

З листопада 2017 року по даний час працює на посаді фахівця першої категорії навчально-методичного відділу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

З вересня 2020 до червня 2021 року стипендіат Уряду Республіки Польщі для молодих науковців в рамках міжнародної стипендійної програми Студій Східної Європи Варшавського університету та пройшов річне наукове стажування в Університеті Марії Кюрі-Склодовської в Любліні під науковим керівництвом професора Катажини Смик.

Упродовж 2017-2022 рр. навчався в аспірантурі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, виконав усі вимоги освітньо-наукової програми з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Дисертацію виконано на кафедрі педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Міністерства освіти і науки України, м. Івано-Франківськ.

Науковий керівник: Джус Оксана Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри професійної освіти та інноваційних технологій Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Основні положення та результати дослідження здобувача висвітлено в 24 наукових працях, із яких:

- 6 статей у наукових фахових виданнях України,
- 2 статті у збірниках наукових праць,
- 1 публікація у колективній монографії,
- 4 статті в зарубіжних періодичних виданнях,
- 8 праць у збірниках матеріалів наукових конференцій,
- 1 наукова робота, написана в рамках міжнародного стажування,
- 2 праці, які додатково відображають результати дослідження.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Паска Т. Формування інноваційного освітнього простору в Гуцульському етнографічному регіоні України. *Наукові інновації та передові технології*. 2022. № 7 (9). С. 85–100. URL : <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/1947/1946>

DOI: 10.52058/2786-5274-2022-7(9)-85-100

2. Паска Т. Інноваційні методи навчання майбутніх вчителів в умовах гірської школи Українських Карпат. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету. Спецвипуск «Нові педагогічні підходи в STEAM освіті»*. 2019. С. 231–240. URL :

<https://openedu.kubg.edu.ua/journal/index.php/openedu/article/view/208/pdf>

DOI: 10.28925/2414-0325.2019s22

3. Паска Т. Місце і роль гуцульщинознавства в сучасній українській національній школі (персоналістичний контекст). *Обрії*. 2018. № 1 (46). С. 122–126. URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/obrii/article/view/337>

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

1. Білавич Галина Василівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової освіти, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Оцінка позитивна.

Велика честь і така ж наукова насолода сьогодні рецензувати і озвучувати результати рецензування праці молодого, доволі зрілого науковця. Ми сьогодні є свідками успішного офіційного входження в українську педагогічну науку здобувача Тараса Валерійовича Паски. На цьому етапі наукового пошуку він блискуче оприлюднив і захистив результати свого дослідження. Про це засвідчують і змістовний, чіткий, добре структурований виступ, чудові презентаційні матеріали, ґрунтовні, дуже сильні і глибокі відповіді на запитання членів ради і врешті схвальні відгуки рецензентів та опонентів. Мені приємно сьогодні вітати в особі нашого здобувача і його наукову керівницю, професора Оксану Джус з хорощим, чудовим науковим святом. Це логічно, що такий тандем, започаткований 11 років тому, сьогодні вилився в таку, я вважаю, знакову подію для Прикарпатського національного університету імені Василя

Стефаніка, знакову подію в житті нашого здобувача, але я думаю, що і знакову подію всієї української історико-педагогічної науки. Ще раз наголошу, що педагогічна наука сьогодні переживає складний етап розвитку і пошуку наукових парадигм, інноваційних моделей освіти, активізації процесу нагромадження історико-педагогічних знань, осмислення досвіду новаторських освітньо-педагогічних процесів історичного минулого. І нині вона збагатилася серйозним дослідженням, яке, окрім іншого, є актуальним як з точки зору збагачення української національної педагогіки, усвідомлення творчих надбань і подальшого використання наукової спадщини попередніх поколінь учених-педагогів, так і в контексті встановлення історичної справедливості стосовно тих науковців, які з огляду на різні причини (об'єктивні, суб'єктивні тощо), чії здобутки не висвітлювалися досі і які зробили вагомий внесок у розвиток національної освіти і виховання дітей та юнацтва уже за новітньої доби незалежності України. Не випадково у своєму відгуку Тарасові Валерійовичу як здібному молодому науковцеві я радила продовжити працю над цією науковою проблемою, актуальність якої особливо загострилася за час російської агресії, а в поствоєнний період її злободенність буде тільки зростати. Раджу шановному здобувачеві подбати про широку популяризацію здобутків гуцульської школи як педагогічного феномену, залучити різні важелі впливу на різних рівнях для того, щоб ініціювати на рівні Косівщини, на рівні Прикарпаття належного увічнення пам'яті Петра Лосюка, як це, до слова, чудово робить кафедра педагогіки та освітнього менеджменту Прикарпатського національного університету стосовно свого патрона.

Раджу всіляко розвивати проєкт «Гуцульська школа та гуцульська педагогіка», всіляко популяризувати його, зокрема, тепер за умов воєнної інтервенції, коли освітньо-виховний процес потребує пошуку нових форм, актуалізує першочергові завдання у вимірі яскраво вираженого національного характеру. Понад те, з'явилось таке явище, як внутрішньо переміщені особи, яких, до речі, на Прикарпатті сьогодні понад 145 тисяч переселенців. З них 46 тисяч – дітей. Тобто, цей факт вже сам по собі увиразнює актуальність здійсненого Тарасом Валерійовичем дослідження. І насамкінець відзначаємо велику працездатність, велику працелюбність здобувача і наголошуємо, що результат цієї працьовитості сьогодні ми побачили. Дисертація написана на широкій джерельній базі – 1276 позицій, 23 додатки, ось вони лежать окремим томом. Це все ілюструє масштабну, копітку працю Тараса Валерійовича, сумлінність і відповідальність його як науковця. До речі, участь у 12-х міжнародних, 10-х усеукраїнських конференціях теж вкотре засвідчує його результативність. Усе це є підставою для висновку про наукову обґрунтованість і достовірність одержаних результатів і висновків, що дає всі підстави для присудження Тарасові Валерійовичу ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки. Тарасові Валерійовичу я щиро бажаю подальших наукових звершень на ниві української науки.

2. Прокопів Любов Миколаївна, кандидата педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана

Ступарика, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Оцінка позитивна.

Безмежна вдячність Тарасу Валерійовичу Пасці за ціннісне, актуальне дослідження, особливо у наш час, коли іде війна і ми пізнаємо свою національну ідентичність: хто ми є, де ми є. У цьому контексті, безумовно, і побажання, і радість, і я думаю ця мрія збудеться, монографія вийде в першу чергу. Не просто вийде, а ми очікуємо того, що напрацювання Тараса Валерійовича будуть поширені не лише в галузі науковій, але й в публіцистичній, бо воно варте уваги. Тарас Валерійович є сформованим науковцем, як говорила його науковий керівник і, напевно, він є її обличчя, бо він толерантний, виважений, завжди спокійний. Це простежується не тільки в його індивідуальних рисах, а в характері роботи: послідовна, імпрозантна, чудова робота. Дисертацію ми можемо назвати не тільки ціннісною, а роботою інноваційного характеру. Безумовно, перспективним є в роботі те, що розкрито важливі напрями розвитку гуцульщинознавства. Я думаю, вони зможуть скласти основу розвитку освіти нашої поствоєнної України. Формування інноваційного освітнього середовища – ось що найбільше цікавить мене. І я думаю, що, безумовно, заслуговує на увагу його додаток «Hutsul 24». Я не дарма запитала про те чи він має патент. Я надіюся, Тарас Валерійович, що він буде мати освітнє впровадження, промислове впровадження, і це надзвичайно цікавий додаток. Я його рекомендуватиму і на кафедрі. Думаю, що Тарас Валерійович перший, хто впровадить його в освітню діяльність. Щиро вдячна за радість від того, що захищається саме такий аспірант нашої кафедри. Бажаю вам подальшої доброї долі і очікую в колі колег нашої кафедри.

3. Чепіль Марія Миронівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. Оцінка позитивна.

Ми сьогодні мали презентацію даного дисертаційного дослідження, представлення теми роботи, коли поєднано декілька абсолютно змістовних, між собою взаємопов'язаних речей. Перше – це глибокі знання аспіранта з визначеної проблеми. Це вміння сконструювати і зацікавити короткі висновки, які були зроблені в доповіді. Це теж є майстерність і це майстерність високого класу. Далі – відповіді на запитання, на зауваження і пропозиції опонентів, рецензентів і все інше. Тобто тут ми маємо з одного боку молоду людину, з іншого – зрілого науковця. Якщо, скажемо, не дивитися і не слухати рік народження, а послухати тільки Оксани Володимирівни інформацію про нашого аспіранта, то складається таке враження, що він все здобув. Коли ж він встигає, коли ж він спить? За цим не тільки наполегливість лежить, а величезна праця. Це потяг і жага до знань. Дізнатися більше, зрозуміти більше і більше. Я у відгуку відзначила, але ще хочу сказати і зараз голосно про те, що не тільки інноваційний творчий характер до підходу теми, до побудови висновків, до впровадження чи підготовки самих додатків. Одні додатки заслуговують уже на вивчення. Тому що зібрати такий кількісний матеріал в період війни, пандемії, про яку не говорять, а ми вже три роки у надзвичайних умовах, і ця молода людина сьогодні все зробила і гідно представила. Тому я щиро заздрю науковому керівнику, кафедрі педагогіки та освітнього менеджменту і дуже

добре, що перша така ластівка з підготовки наукових кадрів кується в тому університеті, продовжуються традиції і Мирослава Гнатовича і Богдана Ступарика, і дай Бог, щоб і на перспективу у вас складалося. Ви дуже молодий, Тарасе Валерійовичу, але молодість – це краса, ви даєте великі надії і велику перепустку на майбутнє. Ви не зупиняйтеся, ви продовжуйте працювати, у вас вже так склалося 11 років, то по-іншому вже бути не може. І все встигніть – і сім'ю побудувати, і докторську захистити, і професором стати університету. Я думаю, що з вас буде дуже чудовий вчитель, на якій би ви ділянці не працювали: директор школи, науковий працівник, професор кафедри, завідувач кафедри, все це вам під силу. І я просто опоную багато разів, сама підготувала 25 аспірантів, але я на правду заздрю колегам, що вміють зробити такий підбір в аспірантуру і запропонувати. І мають мати за велику честь, якщо ви погодитеся працювати на їхній кафедрі. Я вам бажаю всього найкращого.

4. Березюк Олена Станіславівна, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри професійно-педагогічної, спеціальної освіти, андрагогіки та управління, Житомирський державний університет імені Івана Франка. Оцінка позитивна.

Шановне наукове товариство, шановний здобувачу, я вже казала, що мені було дуже приємно працювати з вашою роботою, з вашим дослідженням. Але хочу ще теж в контексті виступу Оксани Володимирівни сказати, що я виявляється, теж з Тарасом Валерійовичем дуже давно знайома. Ще студентом-першокурсником він публікувався у нашому збірнику праць. У нас є лабораторія «Освітньо-виховна система Полісся», ми там щороку видаємо такий збірник і от Тарас в нас публікувався. Так що це дійсно, скажемо, такий зрілий науковець, який уже ціле десятиліття іде і йде, і рухається до тої вершини, яку він собі намітив. Я завжди вважаю, що Прикарпатський університет нам дає поштовх саме у цьому напрямку, напрямку етнографії, народної педагогіки, етнопедагогіки для систематизації вивчення та узагальнення нашого регіонального матеріалу. І от те, що я сьогодні побачила, що зробив Тарас, я теж буду практикувати зі своїми студентами. Ми практикуємо, в нас є такі захищені дисертації, але ще будемо далі глибше, детальніше аналізувати. Так само гуцульщинознавство, наше поліссезнавство, будемо так казати. Тобто, це, по суті, такий поштовх для нових наукових досліджень уже з боку молодих вчених. Я дуже рада за вас, що ідеї Ступарика, Стельмаховича, Нагачевської, Завгородньої далі плідно продовжують Оксана Джус, Олена Будник, я перепрошую кого не назвала, і от уже з'являється нове покоління, яке теж дуже активно включилося в цей процес і дуже активно працює, і має такі хороші здобутки, і це дуже приємно. Це дуже хороша робота. Я вважаю, що вона на часі, тому що, якщо ми перехоплюємо деякі ідеї і намагаємося в цьому напрямку працювати як ви, то наші ж ідеї знову ж таки теж практикуються. Тому що я не раз опонувала на Слобожанщині і вони такі ж ідеї говорять, що – от ми у вас побачили, ми б хотіли такий напрямок і те все. А я думаю, що ми перед тим побачили у Прикарпатському університеті. Тобто ось такий зв'язок, він повинен бути. Тому що наша ситуація, наше сьогоднішнє вимагає того, що якби в нас такі зв'язки були тісніші, міцніші ще років 25-30

тому, то, мабуть, і таких ситуацій, які в нас сьогодні є, важких ситуацій не було би. Що стосується самого Тараса, він як на мене теж справив враження у таких трьох напрямках. Перший напрямок – це як науковець. Така хороша, змістовна робота, я навіть здивувалася, що він такий ще юний, думала більш солідніший. Така ґрунтовна робота, така система проаналізована, вивчена, узагальнена. Друге, це звичайно, як людина, дуже інтелігентна, така от знаєте вчительська дитина, дуже виважена, декілька разів передзвонить, уточнить, запитає, все що потрібно відіслати, які матеріали і так далі. Дуже приємно з ним працювати, дуже було легко все. І третє – це школа школа Зіновії Іванівни Нагачевської, це школа вже Оксани Володимирівни Джус, і мені дуже приємно, що я з нею теж багато років знайома і що вона підготувала такого чудового здобувача, яким може вона гордитися. А я можу гордитися, що в нього такий хороший науковий керівник, такий науковий наставник як Оксана Володимирівна. Ну і на останок, знову повторюю, що я теж вважаю, що Паска Тарас Валерійович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 01 Освіта / Педагогіка зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки з обов'язковим презентуванням своєї монографії для Житомирського державного університету імені Івана Франка.

5. Стинська Вікторія Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Оцінка позитивна.

Тарас Валерійович дійсно є першою ластівкою в нашій акредитованій освітньо-науковій програмі. Його проблематика відповідає нашій меті освітньо-наукової програми і, чесно кажучи, коли вперше Тарас Валерійович подав роботу читати до нас в раду, я згадала 2000-ні роки, коли більшість аспірантів нашої кафедри досліджували освіту Галицького краю. І ось дуже приємно, що ми знову повертаємо цю проблематику, і починаємо новий виток у цьому напрямку. Робота дійсно є актуальною, і особливо гострою ця проблема національної освіти і виховання усвідомлюється сьогодні, коли під загрозою наш суверенітет. Саме сьогодні, як ніколи, ми дуже чітко розуміємо цінність рідної землі, нації, мови, віри, усвідомлюємо, що плекати цю національну ідентичність треба змалечку, треба змалечку вивчати звичаї і традиції наших пращурів, прищеплювати національну гідність і гордість. У цьому контексті робота дійсно є актуальною, доцільною, адже вона, власне, привідкриває дотепер невідомий пласт матеріалів про гуцульщинознавство. Щодо самої роботи, то робота безумовно ґрунтовна, глибока доказова доповідь, високий рівень обґрунтованості позицій автора, які ми спостерігали у відповідях на запитання довели, що дисертант живе цією проблемою. Свіжості роботи додають і його авторські розробки, які беззаперечно, слід укласти в методичний посібник. Тому хочу побажати дисертанту продовжувати цей нелегкий, але доволі цікавий шлях наукового дослідження. І першою ластівкою має стати монографія. Тому що це має бути важливим доробком для того, щоби ваша робота не залишилась тільки в бібліотеці, а стала здобутком більшості науковців. Зважаючи на довершеність дослідження, вважаю, що дисертант

заслуговує на присудження доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка.

Загальна оцінка роботи і висновок. Дисертаційна робота Паски Тараса Валерійовича на тему «Розвиток гуцульщинознавства в системі національної освіти і виховання дітей та молоді (кінець ХХ – початок ХХІ ст.)» є самостійною завершеною науковою працею, яка сфокусована на розв'язанні поставленої мети – комплексного аналізу розвитку гуцульщинознавства в системі національної освіти й виховання дітей і молоді наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. задля творчого використання теоретичних і практичних надбань у цій сфері в інших етнографічних регіонах нашої країни. Усі одержані здобувачем результати цілісні, науково обґрунтовані та достовірні, оскільки вони підтверджуються сучасними та взаємодоповнюючими методами дослідження, застосованими у дисертації.

Крім того, чимало висновків і положень наукового дослідження Паски Тараса Валерійовича мають наукову новизну, а також теоретичне та практичне значення, що полягає в тому, що матеріали і висновки дисертаційної роботи можуть бути використані у науково-дослідницькій (написання праць з теорії та історії педагогіки; методики викладання навчальних дисциплін педагогічного циклу; педагогічної персоналістики; краєзнавства, українознавства, культурознавства) та освітньо-виховній (для створення навчальних програм, підручників і посібників, навчально-методичної літератури, планування просвітницьких заходів, розробки навчальних інтернет-ресурсів) роботі.

З цією метою Паскою Т. В. розроблено і рекомендовано до практичного використання науковцями та освітянами-практиками такі авторські розробки і матеріали: «Дослідники основних напрямів гуцульщинознавства (кінець ХХ – початок ХХІ ст.)»; «Моделі навчально-виховних систем гуцульських шкіл наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.»; «Програмно-методичне забезпечення вивчення гуцульщинознавства (1991-2013)»; «Логіко-функціональна модель діяльності Гуцульської освітянської ради з упровадження гуцульщинознавства в освітньому просторі регіону (1991-2015 рр.)»; «Концепція мобільного додатку «Hutsul 24» для педагогів, учнів, батьків та всіх зацікавлених гуцульщинознавством» (авторське свідоцтво ДП «Інститут інтелектуальної власності» (Укрпатент) про реєстрацію авторського права на твір № 111121, дата реєстрації авторського права 18.01.2022 р.); «Головні види та осередки народного мистецтва Гуцульщини»; «Рекомендований перелік архітектурних і ландшафтно-паркових пам'яток Гуцульщини для ознайомлення (відвідування) в процесі вивчення гуцульщинознавства»; «Використання виховних можливостей та педагогічного потенціалу гуцульської етнокультурної спадщини в процесі вивчення гуцульщинознавства»; «Науково-педагогічні ідеї Петра Лосюка»; методичні рекомендації та силабуси навчальних дисциплін «Місцеві говірки Прикарпаття як джерело розвитку мовлення дітей» та «Етнопсихологічна культура сучасного логопеда» для студентів спеціальності 016 Спеціальна освіта (016.01 Логопедія).

За кількістю і рівнем підготовки публікацій, апробацією на всеукраїнських і міжнародних наукових конференціях дисертаційна робота «Розвиток гуцульщинознавства в системі національної освіти і виховання дітей та молоді (кінець ХХ – початок ХХІ ст.)» відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12 січня 2017 р. (зі змінами) «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами від 21 березня 2022 р. № 341)), а її автор, Паска Тарас Валерійович, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

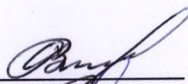
Результати голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» — членів ради.

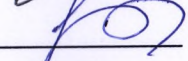
На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада ДФ 20 051.051 Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Міністерства освіти і науки України, м. Івано-Франківськ присуджує **Пасці Тарасу Валерійовичу** ступінь доктора філософії (PhD) з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Голова
спеціалізованої вченої ради

Вікторія СТИНСЬКА

Рецензент

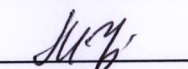
Галина БІЛАВИЧ

Рецензент

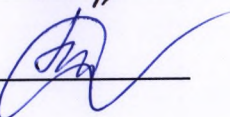
Любов ПРОКОПІВ

Опонент

Марія ЧЕПІЛЬ

Опонент

Олена БЕРЕЗЮК